

น้ำ เป็นปัจจัยสำคัญของการดำรงชีวิตและความเป็นอยู่ของสิ่งมีชีวิตทั้งปวง ไม่ว่าจะมนุษย์หรือสัตว์ต่าง ๆ ก็มึน้ำเป็นองค์ประกอบสำคัญ
“เราควรรกรักน้ำกับเถอะ”

การอนุรักษ์น้ำ

การอนุรักษ์น้ำ หมายถึง การป้องกันปัญหาที่พืงจะเกิดขึ้นกับน้ำ และการนำมาใช้เพื่อเกิดประโยชน์สูงสุดในการดำรงชีวิตของมนุษย์ เราจึงควรช่วยกัน แก้ปัญหาการสูญเสียทรัพยากรน้ำด้วยการอนุรักษ์น้ำ

เขื่อนคีรีธาร ตั้งอยู่เขตอำเภอมะขาม อยู่ห่างจากตัวเมืองจันทบุรีไปประมาณ ๔๐ กิโลเมตร จากจันทบุรีเดินทางไปตามทางหลวงหมายเลข ๓๑๗ ประมาณ ๒๐ กิโลเมตร จะมีทางแยกขวาบอกไปเขื่อนคีรีธาร อีกประมาณ ๑๔ กิโลเมตร **สร้างโดย** กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เป็นเขื่อนกั้นน้ำเอนกประสงค์ ทั้งการผลิตกระแสไฟฟ้า การชลประทาน การประมง และการป้องกันและบรรเทาอุทกภัยในฤดูฝน มีความจุสูงสุดที่ระดับ ๒๐๕ เมตรจากระดับน้ำทะเลเก็บกักน้ำได้ประมาณ ๗๖ ล้านลูกบาศก์เมตร บริเวณอ่างเก็บน้ำมีธรรมชาติสวยงาม เหมาะแก่การพักผ่อนหย่อนใจ

เขื่อนคีรีธาร เป็นเขื่อนดินสูง ๓๓ เมตร ปิดกั้นลำน้ำห้วยสะพานหิน เหนือบ้านห้วยสะพานหิน ๓๐ กิโลเมตร ผ่านอุโมงค์ไปทางตะวันออกเฉียงใต้ลงสู่ห้วยทัพนคร ซึ่งเป็นสาขาหนึ่งของแม่น้ำจันทบุรี ในการผันน้ำดังกล่าวก่อให้เกิดความแตกต่างระหว่างระดับน้ำในอ่างและน้ำในห้วยทัพนคร ๑๒๕ เมตร สามารถติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้าพลังน้ำได้ ๑๒,๒๐๐ กิโลวัตต์ เป็นกระแสไฟฟ้าเฉลี่ยปีละ ๒๗ ล้านกิโลวัตต์ ปริมาณน้ำที่ใช้ผลิตกระแสไฟฟ้าแล้ว จะไหลลงสู่แม่น้ำจันทบุรี ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการเกษตร การประปาและป้องกันน้ำเค็มของจังหวัดจันทบุรีต่อไป

องค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี

โครงการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดจันทบุรี

“กิจกรรม รณรงค์ส่งเสริมอนุรักษ์แหล่งต้นน้ำเจ้าเขื่อนคีรีธาร และพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดจันทบุรี”

วิธีการอนุรักษ์น้ำ

๑. การปลูกป่า โดยเฉพาะการปลูกป่าบริเวณพื้นที่ต้นน้ำหรือบริเวณพื้นที่ต้นน้ำ หรือบริเวณพื้นที่ภูเขา เพื่อให้ต้นไม้เป็นตัวกักเก็บน้ำตามธรรมชาติ ทั้งบนดินและใต้ดิน แล้วปลดปล่อยออกมาอย่างต่อเนื่องตลอดปี รวมทั้งยังสามารถป้องกันปัญหาอื่น ๆ ได้ เช่น ปัญหาการพังทลายของดิน ปัญหาการขาดแคลนน้ำ และการเกิดน้ำท่วม

๒. การพัฒนาแหล่งน้ำ เนื่องจากปัจจุบันแหล่งน้ำธรรมชาติต่าง ๆ เกิดสภาพตื้นเขินเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ปริมาณน้ำที่จะกักเก็บไว้มีปริมาณลดลง การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อให้มีน้ำเพียงพอ จึงจำเป็นต้องทำการขุดลอกแหล่งน้ำให้กว้างและลึกใกล้เคียงกับสภาพเดิมหรือมากกว่า ตลอดจนจัดหาแหล่งน้ำเพิ่มเติม อาจจะทำโดยการขุดเจาะน้ำบาดาลมาใช้ ซึ่งต้องระวังปัญหาการเกิดแผ่นดินทรุด หรือการขุดเจาะแหล่งน้ำผิวดินเพิ่มเติม

๓. การสงวนน้ำไว้ใช้ เป็นการวางแผนการใช้น้ำเพื่อให้มีปริมาณน้ำที่มีคุณภาพมาใช้ประโยชน์ตลอดทั้งปี โดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้ง ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การทำบ่อหรือสระเก็บน้ำ การหาภาชนะขนาดใหญ่เพื่อกักเก็บน้ำฝน (เช่น โองหรือแท็งก์น้ำ) รวมทั้งการสร้างอ่างเก็บน้ำ และระบบชลประทาน

๔. การใช้น้ำอย่างประหยัด เป็นการนำน้ำมาใช้ประโยชน์หลายอย่าง อย่างต่อเนื่องและเกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งด้านการอนุรักษ์และตัวผู้ใช้น้ำเอง กล่าวคือ สามารถลดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าน้ำลงได้ ปริมาณน้ำเสียที่จะทิ้งลงแหล่ง มีปริมาณน้อยลง และป้องกันปัญหาการขาดแคลนน้ำ

๕. การป้องกันการเกิดมลพิษของน้ำ ปัญหาส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในเมืองใหญ่ ๆ ซึ่งมีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น หรือย่านอุตสาหกรรม การป้องกันปัญหามลพิษของน้ำ จะต้องอาศัยกฎหมายเป็นเครื่องมือ และเจ้าหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายหรือพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำอย่างเคร่งครัด น้ำเสียที่ระบายจากโรงงานอุตสาหกรรม โรงพยาบาล ต้องควบคุมอย่างจริงจังและบังคับให้มีการบำบัดน้ำเสียก่อนทิ้งหรือปล่อยลงสู่แหล่งน้ำ สำหรับประชาชนทั่วไป สามารถช่วยป้องกันการเกิดน้ำเน่าเสียได้ด้วยการไม่ทิ้งขยะ หรือสิ่งปฏิกูล หรือสารพิษลงสู่แหล่งน้ำ

๖. การนำน้ำที่ใช้แล้วกลับไปใช้ใหม่ น้ำที่ถูกนำไปใช้แล้วในบางครั้งยังมีสภาพที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ด้านอื่นได้ เช่น น้ำจากการล้างภาชนะอาหารสามารถนำไปใช้รดน้ำต้นไม้ หรือน้ำจากการซักผ้าสามารถนำไปถูบ้าน สูดทำย่นำไปใช้ รดน้ำต้นไม้ เป็นต้น สำหรับกิจการของโรงงานอุตสาหกรรม น้ำที่เกิดจากกระบวนการผลิตซึ่งมีอุณหภูมิสูง เมื่อปล่อยทิ้งไว้ให้เย็นสามารถนำไปใช้ใหม่ได้ แม้แต่น้ำเสียเมื่อผ่านระบบบำบัดสามารถนำไปใช้ในกิจกรรมบางอย่างของโรงงานได้ เช่น การทำความสะอาดโรงงาน อุปกรณ์เครื่องมือบางอย่าง

แหล่งน้ำที่สำคัญ สำหรับประเทศไทย

แหล่งน้ำในประเทศไทยมีมากมาย ทั้งแหล่งน้ำที่มนุษย์สร้างขึ้นหรือแหล่งน้ำตามธรรมชาติ โดยแหล่งน้ำที่เป็นแหล่งกำเนิดที่ใหญ่ที่สุด ถือเป็นแหล่งกำเนิดของน้ำแทบทั้งหมดที่มีอยู่ในประเทศไทย

● **น้ำฝน** คือ น้ำที่เกิดจากการกลั่นตัวของก้อนเมฆกลายเป็นหยดน้ำตกลงมาสู่พื้นดิน

● **น้ำท่า** คือ น้ำที่อยู่ในแม่น้ำ ลำธาร ที่เกิดจากฝน ที่ตกลงมาในพื้นที่รับน้ำ บางส่วนจะสูญหายไป ส่วนที่เหลือก็จะไหลไปยังที่ลุ่มลงสู่แม่น้ำลำธารกลายเป็นน้ำท่า

● **น้ำใต้ดิน** คือ น้ำที่อยู่ในระดับใต้ดิน เกิดจากการดูดซับน้ำลงสู่ใต้ดิน สามารถแบ่งออกได้เป็น ๒ ชนิด คือ น้ำตื้น (Unconfined groundwater) ได้แก่ น้ำใต้ดินที่อยู่ในชั้นกรวดระดับตื้น และน้ำบาดาล (confined groundwater) ได้แก่ น้ำใต้ดินที่อยู่ในชั้นกรวดดินทรายระหว่างชั้นน้ำที่บสองชั้น หรือ น้ำใต้ดินที่อยู่ในรอยแตกของหิน ซึ่งแหล่งน้ำใต้ดินที่นำมาใช้ประโยชน์ได้มากคือ น้ำบาดาล

แหล่งน้ำที่มนุษย์สร้างขึ้น คือ แหล่งเก็บน้ำที่มนุษย์สร้างขึ้น เพื่อรองรับภาระการใช้น้ำของพื้นที่แต่ละพื้นที่เพื่อใช้ประโยชน์ต่าง ๆ

